

REMISSYTTRANDE

2021-11-09

Dnr: 0351/21

Er referens: Ju2021/03266

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande över Promemorian Skärpta straff för gravfridsbrott

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade promemoria på remiss och lämnar följande yttrande.

Brå har inget att erinra mot förslagen, men vill lämna några påpekanden.

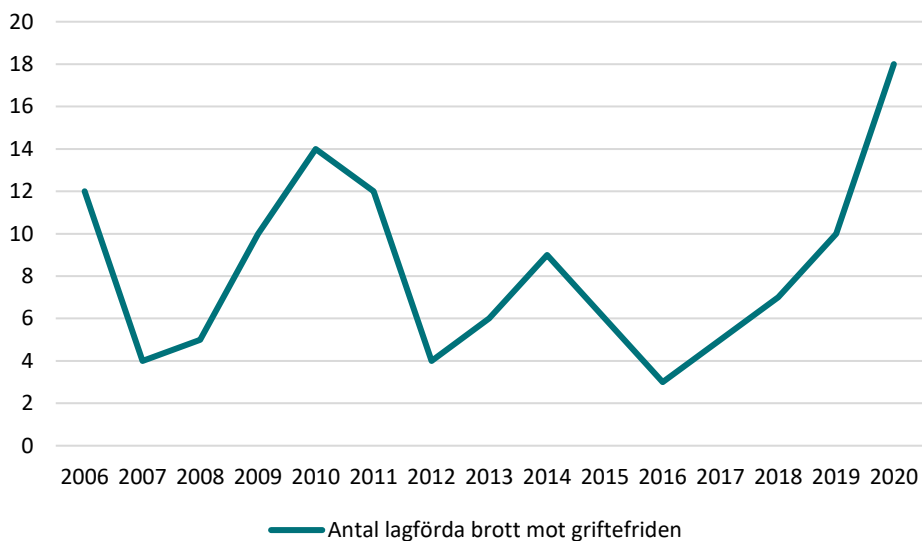
Förslagen bedöms ha väldigt liten träffyta

Brå delar bedömningen att träffytan för förslagen kommer att vara mycket liten. Redan idag finns möjligheter att döma för skadegörelse eller grov skadegörelse (där den grova rubriceringen även fortsättningsvis kommer att ha ett högre maximistraff än gravfridsbrott), och att tillämpa straffskärpningsregeln (BrB 29 kap 2§ 7p) vid brott som begåtts med ett hatbrottsmotiv. Kvar står i princip de fall där avlidna hanterats efter att dödligt våld begåtts, men att tidsrymden eller hanteringen är sådan att det inte kan anses vara en medbestraffad gärning till ett mord eller dråp.

Samtidigt bör inte den utsträckning i vilken lagen kan komma att tillämpas ligga till grund för om den bör genomföras eller inte, givet att det kan motiveras för de ovanliga fall där straffskalan idag inte framstår som ”rimlig”. Det finns också goda skäl att straffsatserna för olika brott, inte minst med integritetskränkande inslag, harmonierar med varandra, ett behov som uppstått inte minst till följd av de många straffskärpningar som gjorts i brottsbalken i närtid.

Har brotten blivit vanligare och svårare?

Brå vill lyfta fram att innehållet i utredningen inte visar att det finns stöd för skrivningen på sida 11 som lyder: *Till det anförda kommer att förekomsten av grova angrepp mot gravfriden synes ha ökat i omfattning och i vissa fall tagit sig mer svårartade uttryck än tidigare*, vilket framställs som ett bärande argument för att göra de föreslagna ändringarna. Även om antalet lagförda brott var ovanligt högt 2020 så finns det i en statistisk mening inte fog för att påstå att antalet brott mot griftefriden ökat under de senaste åren (se figuren nedan som visar att antalet lagförda griftefridsbrott bortsett från år 2020 varierat mellan 3 och 14 stycken under de senaste 15 åren enligt Brås lagföringsstatistik).

Uppgifter över antalet anmälda brott, som möjligen skulle spegla den faktiska brottsligheten bättre, presenteras inte i promemorian. Brå har inte möjlighet att med lätthet presentera uppgiften här då brott mot griftefrid infördes som självständig brottskod (1614) från första januari 2021 varför någon tidsserie inte finns tillgänglig i den officiella kriminalstatistiken än. Dock skulle man inom ramen för arbetet med utredningen ha kunnat titta närmare på detta.

Inte heller av det som framkommer av promemorian angående de straff som dömts ut under de senaste två åren finns stöd för påståendet om att brotten blivit svårare¹. I vart fall presenteras inte uppgifter om hur det sett ut över tid som stödjer detta.

Begreppet ”ofog” i behov av en språklig modernisering

Det framgår att vissa av förslagen som lämnas i promemorian motiveras av att lagstiftningen behöver moderniseras rent språkligt. I Brås mening kan även den kvarstående skrivningen ”gör ofog på” vara i behov av motsvarande modernisering.

Detta yttrande avges av ställföreträdande generaldirektör Björn Borschos efter föredragning av biträdande enhetschef Johanna Olseryd.

¹ ”Under 2019 lagfördes tio brott mot griftefrid. Ett av dessa utgjorde huvudbrott och föranledde ett fängelsestraff på mer än en men högst två månader. Under 2020 lagfördes 18 brott mot griftefrid varav två huvudbrott. I båda fallen bestämdes påföljden till böter.” (Sid. 17).